

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ ДО КАНДИДАТСЬКОГО ІСПИТУ З ФІЛОСОФІЇ ДЛЯ АСПРАНТІВ ПРИРОДНИЧИХ ФАКУЛЬТЕТІВ

1. Місце філософії в сучасній культурі.
2. «Онтологічний поворот» в філософії ХХ століття (Е.Гусерль, М.Гайдегер).
3. «Антропологічний поворот» філософії ХХст. (філософська антропологія, екзистенціалізм, неофрейдизм).
4. «Лінгвістичний поворот» у філософії ХХ століття. (К.Рассел, Л.Вітгенштайн, Дж.Остін).
5. «Комунікативний поворот в філософії ХХ століття (К.Апель, Ю.Габермас).
6. Особливості позиції постмодернізму в розумінні світу, людини і завдань філософії (Ж.Деріда, Ж.-Ф.Ліотар, Ж.Дельоз).
7. Інтегративні тенденції розвитку сучасної філософії.
8. Філософія та наука.
9. Обґрунтування емпіризму Ф.Беконом. Поняття «індукція» та «індуктивний метод».
10. Індуктивний метод і поняття позитивних наук. (О.Конт, Г.Спенсер, Дж.Міль).
11. Емпіризм і психологізм другої хвилі позитивізму (Е.Мах, Р.Авенаріус).
12. Поняття дедуктивного методу. Р.Декарт про метод наукового пізнання (за книгою «Міркування про метод», розділ «Основні правила методу»).
13. Е.Гусерль про започаткування фізичного методу Г.Галілеєм (за працею «Криза європейських наук»).
14. Логічне прояснення думок як завдання філософії, поняття логічного атомізму (за книгою Л.Вітгейнштейна «Логіко-філософський трактат»).
15. Логічний емпіризм «Віденського кола», принцип верифікації і редукції.
16. Критичний раціоналізм К.Поппера. Фалібілізм. Принцип фальсифікації.
17. Концепції наукових революцій (Т.Кун, С.Тулмін).
18. Методологія науково-дослідницьких програм І.Лакатоса. Раціональна реконструкція історії науки.
19. «Методологічний анархізм» П.Фойерабенда: принцип проліферації теорій та теза про їх несумірність, теоретична навантаженість досвіду.
20. Критична оцінка пізнавальних цінностей в модель наукової раціональності Л.Лаудана.
21. Концепція наукового реалізму Х.Патнема.
22. Пізнання як предмет філософського осмислення.
23. Наука як пізнавальна діяльність, система знання, культурний феномен, соціальний інститут.
24. М.Гайдегер про науку як сутнісне явище Нового часу (за працею «Час картини світу»).
25. Наука в системі техногенної цивілізації.
26. Наукова картина світу як складова підвалин наукового пізнання.
27. Ідеали і норми наукового дослідження як складова підвалин наукового пізнання.
28. Глобальні наукові революції і зміна сторичних типів наукової раціональності: від класичної до некласичної і постнекласичної науки.
29. Філософські засади наукових картин світу: системність, цілісність, складність як способи розуміння єдності багатоманітності в світі.
30. Філософські засади наукових картин світу: причиновість і детермінізм.
31. Філософські засади наукових картин світу: простір і час.
32. Зміна засад розуміння реальності: від незмінності до глобального еволюціонізму.
33. Об'єктивність і новітність як ідеали і наукового дослідження.
34. Наукова істина та її критерії.
35. Емпіричне та теоретичне в науковому пізнанні.
36. Структура емпіричного знання і методи емпіричного дослідження.

37. Структура теоретичного знання і методи теоретичного дослідження.
38. Вимоги до наукової теорії як загальнонаукові методологічні принципи.
39. Методологічні принципи конкретних наук.
40. Методологічні проблеми нелінійного природознавства як феномену постнекласичної науки.
41. Етика науки.

З 42 по 45 питання по світоглядно-методологічних концепціях природознавства окремим списком (варіанти відповідно спеціальності).

СВІТОГЛЯДНО - МЕТОДОЛОГІЧНІ КОНЦЕПЦІЇ ПРИРОДОЗНАВСТВА

БІОЛОГІЯ

Концепція еволюціонізму (від теорії Ч.Дарвіна до синергетичних поглядів)
Методологія редукціонізму в дослідженні живого
Синергетичне бачення живих систем.
Біоетична концепція в сучасному дослідженні живого

ФІЗИКА

Основні напрямки сучасної глобальної революції.
Концепція множинності світів в сучасній космології.
Концепція самоорганізації (синергетичний підхід). Синергетичний принцип підлеглості проти принципу редукції.
Концепції динамічного хаосу та фрактальної геометрії.

ФІЛОСОФСЬКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ЗМІСТ ПРОГРАМИ ОБГРУНТУВАННЯ МАТЕМАТИКИ

Логіцизм як програма обґрунтування математики.
Інтуїціонізм як послаблення абстракції актуальної нескінченності.
Ідея фінітної математики в програмі формалізму. Теорема Гьоделя.
Конвенціоналізм про функції інтелектуальної інтуїції.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ КІБЕРНЕТИКИ

Кібернетика як прикладна епістемологія.
Методологічні проблеми кібернетики другого рівня.
Комп'ютерна метафора у теорії штучного інтелекту.
Проблема репрезентації знання у теорії штучного інтелекту.

ХІМІЯ

Розвиток структурних уявлень в хімії та їх методологічна значущість.

Становлення та розвиток уявлень про хімічний процес.

Методологічна роль концепцій самоорганізації та неврівноважних систем для розвитку сучасного хімічного пізнання. . Загальна теорія хімічної еволюції та біогенезу А.П.Руденко.

Варіативність моделювання в квантовій хімії.

ГЕОЛОГІЯ

Стан розробки методологічних проблем геології.

Проблеми руху, часу та простору в геології.

Методологічні засади теоретизації та математизації геологічного знання.

Геологія та проблеми біосфери Землі.

ГЕОГРАФІЯ

Роль і місце географічних дисциплін в системі новітніх наукових досліджень.

Змістовні параметри взаємозв'язку географічного та філософського знання.

Синтез природничонаукового і соціогуманітарного знання в географії.

Сучасні методологічні парадигми розвитку географічних дисциплін.